

Tekstilers stigende aftryk på planeten – et systemisk problem

Danmarks
Naturfredningsforening

Brug og smid væk kulturen hersker

- Vores forbrug har konsekvenser

Tøj og tekstiler

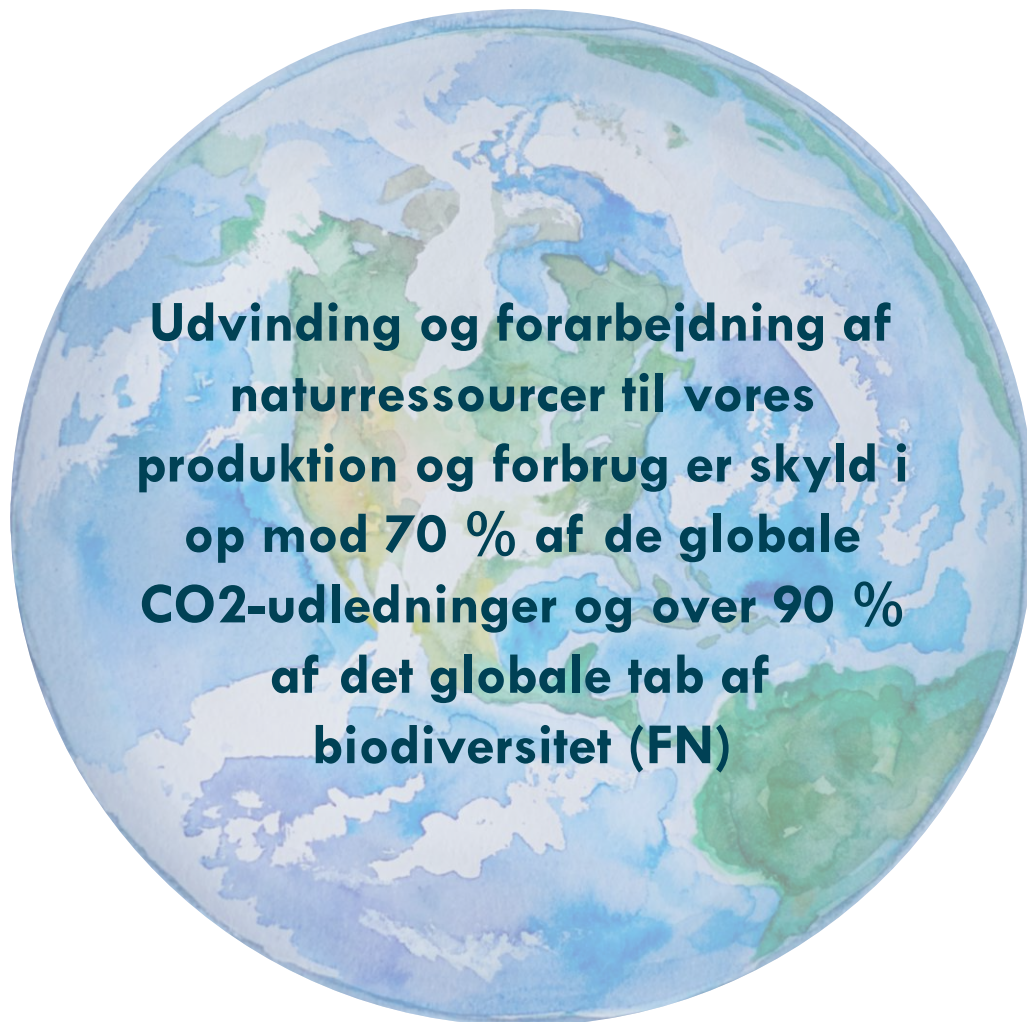
- Fakta og trends – et billede på bredere samfundsmæssige tendenser

Hvordan skaber vi systemisk forandring?

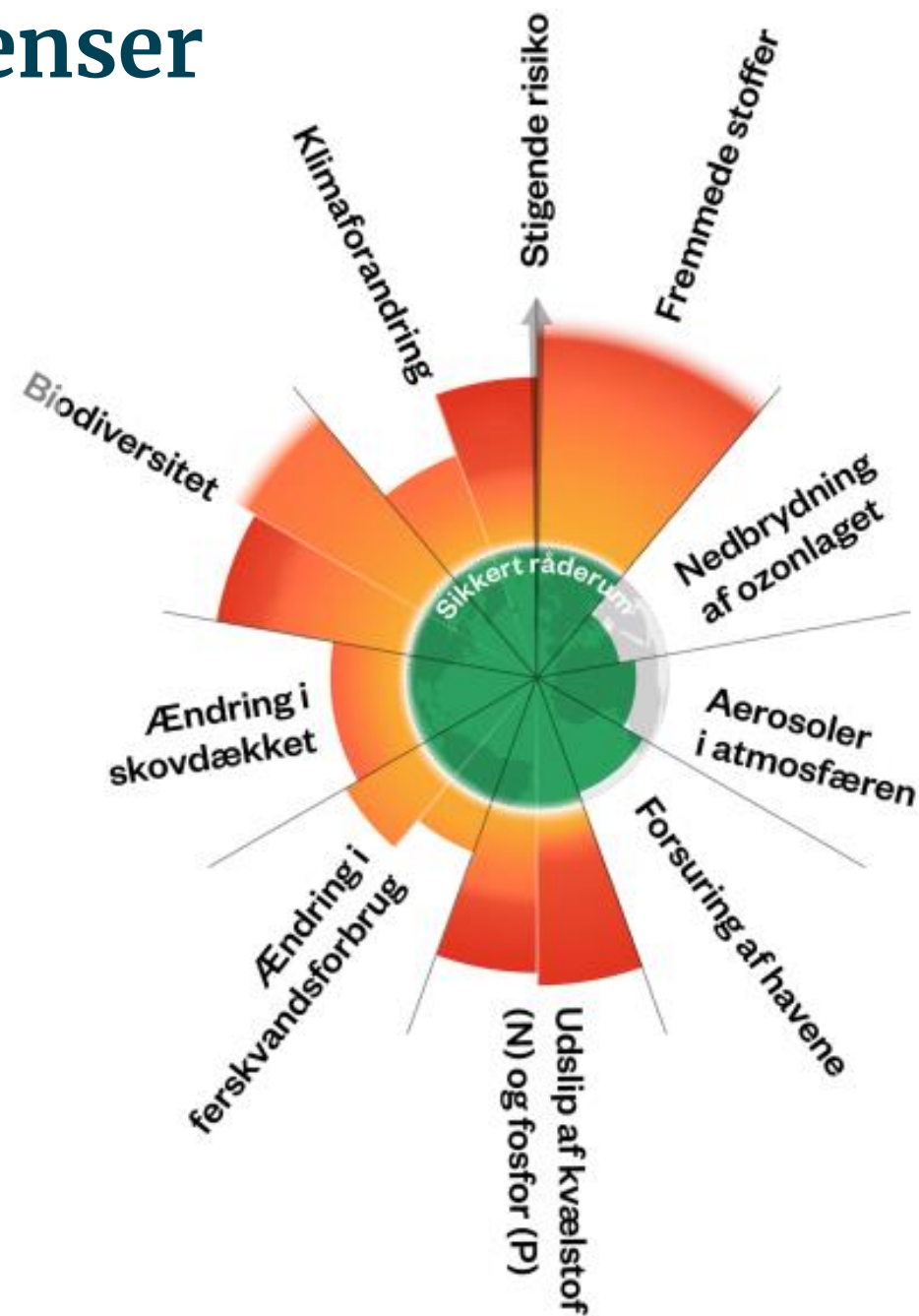
- Cirkulær økonomi i en trivselsøkonomisk ramme
- Kommende konference om trivselsøkonomi 30.-31. maj

Vores forbrug har konsekvenser

[Global Resources Outlook, FN](#)

Og det var Danmark... det ”grønne” forgangsbrugsland

- Hvis alle levede som os, skulle vi bruge over fire jordkloder ([Global Footprint Network](#)).
- Danmarks forbrugsbaserede CO2-udledninger er blandt verdens højeste ([CONCITO](#)). 13 tons per dansker per år – vi skal ned på 3.
- Materialeaftryk på 24,5 tons pr. dansker om året – vi skal ned på 8 for at holde os indenfor de planetære grænser ([Circularity Cap Report Denmark](#)).
- Blandt de absolute topsorere i EU målt på affadsproduktion per indbygger, og det dårligste land i Norden til at forebygge affald ([Eurostat](#) og [EEA](#)).

Brug og smid væk-kulturen hersker

- Hvor lang er levetiden på et køkken i Danmark?
- Hvor lang tid bruges en boremaskine i dens fulde levetid?
- Hvor mange gange bruger vi i gns. fast fashion tøj?

Tøj og modebranchen er længe gået under radaren

Alarmerende tal

- Tøj og tekstilsektoren er det 4. mest miljø- og klimabelastende sektor i EU, og står for op mod 8 procent af de globale CO2-udledninger for ikke at tale om forbruget af vand-, kemikalie- og arealforbrug.
- Over halvdelen af alt fast fashion bortskaffes indenfor et år efter, at det er produceret. Det svarer til, at en lastbil fuld af tekstil bliver deponeret eller forbrændt hvert eneste sekund.
- Eksport af brugte tekstiler ud af EU er tredoblet på bare tyve år.
- 40 % af det tøj, som danske unge har i skabet, bliver ikke brugt.
- Op mod 43 % af det tøj vi sender retur, når vi handler online bliver destrueret.

Concito og Danmarks Naturfredningsforening: Vi opfordres konstant til at købe nyt og mere tøj. Meget af det destrueres, når vi returnerer. Det går ikke

Det er på tide, at vi får gjort op med mængde og markedsføring af 'fast fashion' tøj, som ikke bliver brugt ret længe, og som smides ud alt for tidligt.

AUTOMATISK OPLÆSNING

3. Generation af fast fashion

Shien er på rekordtid blevet den 3. største online platform i Danmark.

Drevet af dygtig og gamificeret markedsføring og trends på sociale medier.

Formanden for regeringens trivselskommission peger ligeledes på, at et konstant stigende forbrug er blevet et centralt holdepunkt i vores liv og det paradoksale i, at »voksende velstand ikke længere fører til større tilfredshed med tilværelsen, men snarere det modsatte«.

Kinesisk firma er blandt danskernes foretrukne webshops

28. okt 2023 kl. 11.59

[Del artikel](#)

Mest s

Eksempler på mulige virkemidler - tekstiler

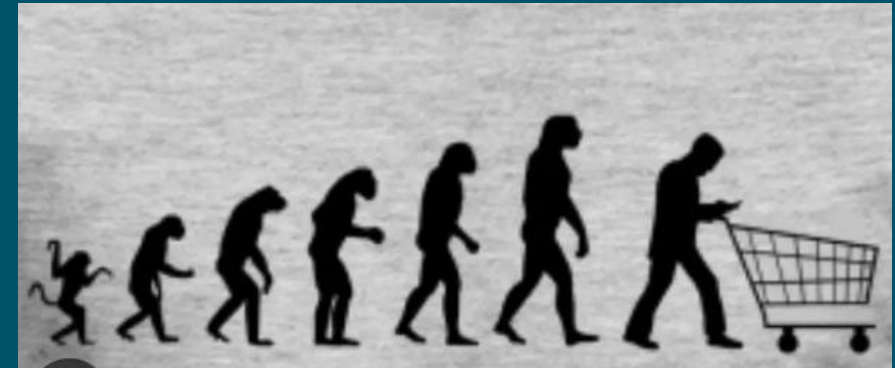
- ✓ Reduktionsmål for mængden af tekstilaffald
- ✓ Indarbejde forebyggelse ift. udvidet producentansvar – evt. jf. norsk studie af targetet producer responsibility (TRP)
- ✓ Regulering af markedsføring og reklamer i det offentlige rum – og for influencere
- ✓ Fremme tekstiler til lang holdbarhed (og forskning heri), samt reparation, genbrug, gensalg, deling og leje.
- ✓ Håndværk og håndarbejde tilbage i uddannelsessystemet

Et systemisk problem kalder på en systemisk løsning

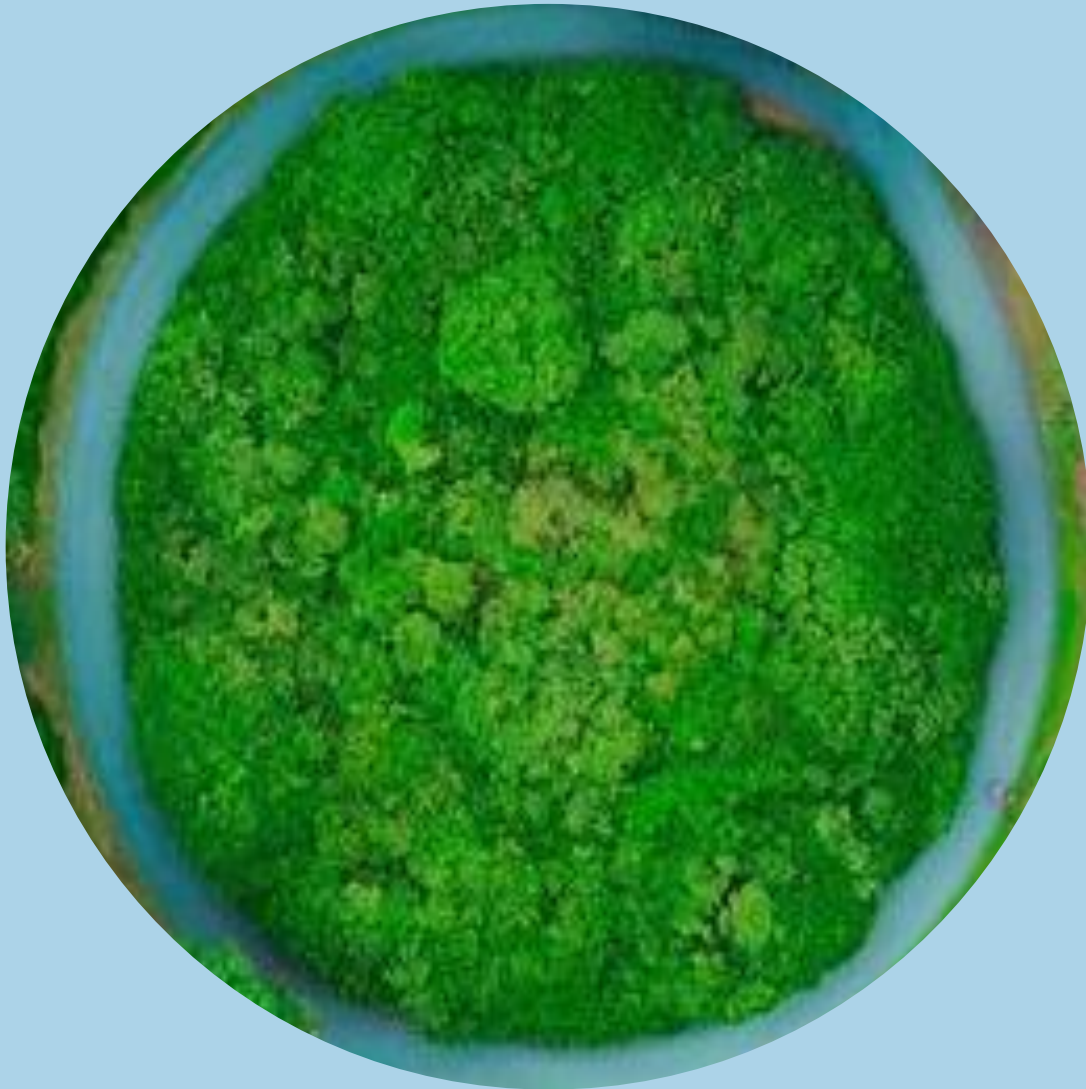
Desværre er tøjindustriens udvikling de seneste år blot et billede på øvrige samfundsmæssige tendenser

Vores tøj er blevet så billigt, at overproduktion ganske enkelt er blevet det økonomisk rentable, og hvis det kommer retur, kan det ikke betale sig for virksomhederne at lægge det tilbage på lageret og sælge det igen - omkostningerne bliver simpelthen for høje relativt til tøjets billige pris. Det er dybt problematisk - ikke mindst ud fra et klima-, miljø- og biodiversitetsperspektiv.

Er cirkulær økonomi svaret?

- I dag har vi en lineær økonomi – udvinder ressourcer fra naturen, forarbejder dem, forbruger dem og smider dem ud.
- I en cirkulær økonomi indgår ressourcerne i et kredsløb – affald findes ikke.

De fire principper i cirkulær økonomi

1. Eliminer affald og forurening

2. Cirkuler produkter og materialer til deres højeste værdi

3. Regenerer naturen

4. Redefiner et meningsfyldt liv med mindre forbrug

Den lineære økonomi bør kasseres
I nutidens lineære økonomi udvider vi ressourcer fra naturen, producerer, forbruger og smider ud. Den praksis er med til at ødelægge livsgrundlaget for mennesker og mange andre arter. Vidste du, at over 90% af tabet af biodiversitet og en halvdel af de globale drivhusemissioner stammer fra udvinding og forarbejdning af naturressourcer til vores produktion og forbrug?

Vi skal forebygge affald
Det er en udbredt misforståelse, at cirkulær økonomi primært handler om genvindelse. Genvindelse ligger langt nede i affaldshierarkiet, og er en strategi til behandling af affaldet, når vi har skabt det. Genvindelse mindsker ikke vores forbrug eller affaldsmængder. Istedet skal vi undgå at skabe affald i første omgang ved at reducere forbruget, designe produkter til lang levetid, reparere og blive bedre til at dele og leje fremfor at eje.

Sammen kan vi skabe et andet økonomisk system
En transformation af forbrug og produktion til cirkulær i stedet for lineær, indebærer et skift i mindst, kultur, økonomi og politik. En vækst-økonomi, som den vi har i dag, vil altid være afhængig af nye ressourcer for at

økonomien kan vokse. Hvis vi skal reducere vores forbrug af naturens ressourcer, så kalder det på et systemisk skift og et opgør med de økonomiske strukturer, som fastholder den stigende forbrugskurve. Cirkulær økonomi er ét blandt flere redskaber til at fremme et sådant skift, hvor vi redefinerer meningsfulde liv med mindre forbrug i respekt for de planeters grænser.

Hvad er cirkulær økonomi så?

Eliminer affald og forurening

Cirkuler produkter og materialer til deres højeste værdi

Regenerer naturen

Redefiner et meningsfyldt liv med mindre forbrug

[Link til artikel fra DDC](#)

Zine illustration: [Klara Graah](#)

Hvordan kan vi
redefinere et
meningsfuldt liv
med mindre
forbrug?

Genbrug
Reparation
Deleøkonomi
Fællesskaber

Zine illustration: [Klara Graah](#)

Hvad er formålet med vores overforbrug?

Vi bliver bedt om at svinge dankortet og holde hjulene i gang, men hvorfor, når planeten ikke kan holde til det?

Bliver vi lykkeligere af at eje flere ting – gør et konstant pres for øget forbrug noget godt for os som mennesker?

Hvad tæller med, når vi opgør et samfunds succes, og hvad giver egentlig livet værdi?

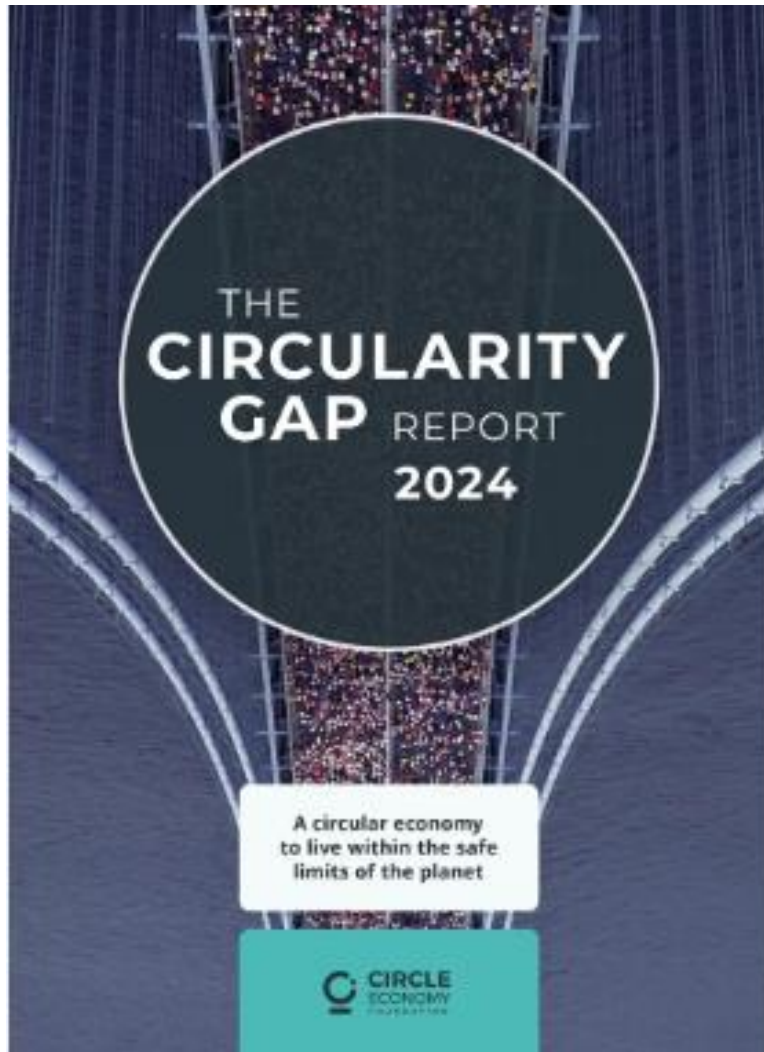
Hvilken betydning har naturen for vores trivsel?

Hvordan kan vi skabe en positiv samfundsvision, hvor det gode liv ikke forbindes med konstant øget forbrug?

Cirkulær økonomi bør ses i en trivselsøkonomisk ramme

“

How can we ensure people's wellbeing while operating within our planet's key boundaries across air, land and water? This is the ultimate question of our time.

“

How?

Develop and apply holistic indicators. We must move beyond GDP and other traditional economic metrics to incorporate indicators that measure the things that matter to people

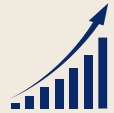
Set mission-oriented targets. New targets are needed to shift the goal from maximising economic output to maximising human wellbeing within planetary boundaries.

Trivselsøkonomi: En samlende ramme for dialog om forbundne kriser

Vi står med et systemisk problem...

...der kalder på en trivselsøkonomi...

...skabt med afsæt i viden gennem samarbejde på tværs af sektorer...

Ensidigt fokus på BNP-vækst som succesparameter for økonomien er uholdbart

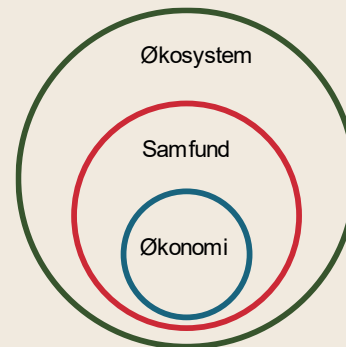

6 ud af 9 planetære grænser overskredet: DK overshoot dag i marts

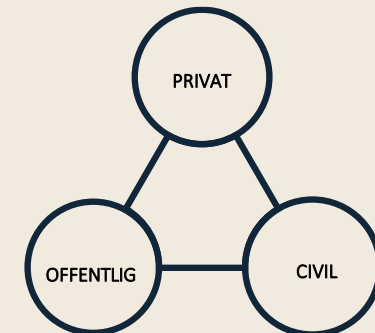

Trivslen er under pres: i Danmark stiger mistrivslen og sociale skel vokser

En trivselsøkonomi måler succes ud fra, hvor godt økonomien fremmer menneskers livskvalitet inden for økosystemets bærevne.

Trivselsøkonomi, angiver en **fælles ramme** for dialog, idet sociale- og økologiske kriser forstås og adresseres i sammenhæng

En del af en global bevægelse mod trivselsøkonomi

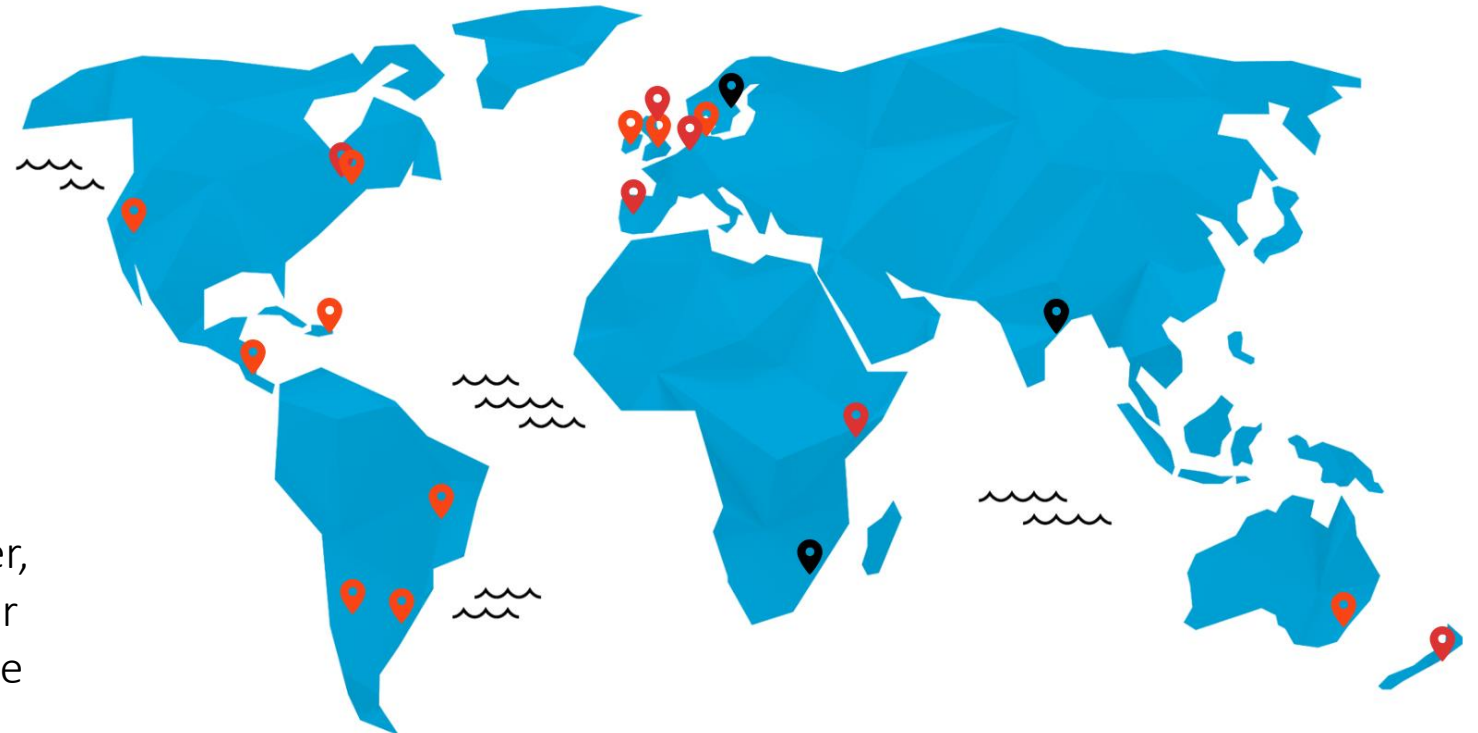
**WELLBEING
ECONOMY
ALLIANCE**

WEAll DK er en del af det internationale Wellbeing Economy Alliance (WEAll)

- Stiftet i 2018
- En samarbejdsorganisation, bestående af eksperter, beslutningstagere, virksomheder, organisationer og borgere, der arbejder for at fremme trivselsøkonomi og adressere de forbundne kriser.

Amanda

Janoo, politisk og økonomisk chef i organisationen Wellbeing Economy Alliance, formulerer det sådan her: “Vi er nødt til at holde op med at behandle mennesker og planeten, som om de er her for *økonomiens* skyld, og i stedet begynde at behandle økonomien, som om den er her for *vores* skyld.”

Link: <https://weall.org/>

Trivselsøkonomi implementeres allerede af en række regeringer

Samarbejde mellem regeringer, der udfordrer BNP's rolle som hovedmål for succes, og i stedet fremmer en økonomi centreret omkring menneskelig trivsel, bæredygtighed og sundhed.

New Zealand

Skotland

Wales

Canada

Island

Finland

P HVAD ER ET YNDIGT LAND?

DEBATOPLÆG

Danmark har brug for en trivselsøkonomi

SERIE

Hvad er et yndigt land?

Økonomi sætter rammerne for udviklingen af Danmark.

Men hvorfor er motorveje mere værd end natur i de økonomisk regnemodeller? Hvorfor tæller tabt biodiversitet ikke med? Og skal vi sætte nationale mål for danskernes trivsel?

Politiken giver i denne serie plads til debatten om økonomisk nytænkning, når vi stiller spørgsmålet: **Hvad er et yndigt land?**

Wellbeing economy: en økonomi for fremtiden

Konference om trivselsøkonomi på
Københavns Universitet Amager
30-31 maj, 2024

Tilmelding på: <https://www.weall.dk/>

Mød blandt andre...

Katherine Trebeck
Medstifter af Wellbeing Economy Alliance

Jason Hickel
Professor og økonomisk antropolog. Forfatter til Less is More og The Divide

Katherine Richardson
Professor og medforfatter til det berømte koncept om planetære grænser

Sophie Howe
Verdens første fremtidskommissær (Wales, 2016-2023)
*virtuel deltager

Peter Birch Sørensen
Professor ved Københavns Universitet. Tidligere overvismand og formand for Klimarådet

Debat med spidskandidater til EP-valget

Hvad betyder trivselsøkonomi for europæisk politik?

Fredag den 31. maj på den danske konference om trivselsøkonomi

Lars Fogh Mortensen and 6 others

2

Dage med keynotes, debatter og workshops om trivselsøkonomi

4

Plenarsessioner med taler fra eksperter og debat mellem kandidater til EU-parlamentsvalget

24

Sporsessioner om trivselsøkonomi arrangeret af indholdspartnere

1000

Deltagere på tværs af sektorer og politiske skel

Hør også:

- **Strategier til forsvar for Biodiversiteten** med blandt andre deltagelse fra Tænk tanken Hav, Alexander Holm fra den Dyriske Time og Phie Ambo, instruktør på Organiseret Vildskab.
- **Naturens betydning for børn og unges trivsel** – med DNs naturvejledere, Dorthe Varning Poulsen og Theresa Schilhab.
- **Hvordan kan cirkulær økonomi bidrage til en økonomi indenfor de planetære grænser?** – med Peter Birch Sørensen, Karin Klitgaard, Lars Fogh Mortensen, Aske Nydam Guldborg, Linea Lidell (V), Mette Abildgaard (K), Anne Paulin (S), Marianne Bigum (SF), Samira Nawa (RV) – moderator Maria Reumert Gjerding.
- **Gode grønne liv lokalt** – med Ida Auken, Copenhagen Doughnut, Region Hovedstaden, Aarhus kommune m.fl.
- Talks med Maj My Humaidan og Anders Mogenthaler.
- **DGUB** – hvordan kan virksomhederne redde os fra de økologiske kriser?
- **Hvordan gøre vi de planetære grænser til regulatorisk ramme i trivselsøkonomien?** – CONCITO, Teknologirådet m.fl.

... og mange flere ...

Spørgsmål

Mette Hoffgaard Ranfelt
Miljøpolitisk chefrådgiver

mette@dn.dk

31193251
